

AKREDİTİF İŞLEMLERİNDE REZERVLI BELGELER DEĞERSİZ MİDİR?

Akreditif işlemlerinde rezervli belgeler değersiz midir?

Hayır, akreditif altında ibraz edilen belgelerin rezervli bulunması yani akreditif şartlarına göre eksik veya uygunsuz bulunması belgelerin değersiz olduğu anlamına gelmez. O belge takımı içerisindeki taşıma belgesinin düzenlenme şekline göre malı temsil eder ve taşıma belgesi kadar güçlüdür, sadece rezervin banka tarafından kabul edilmesine kadar akreditif taahhüdünden faydalanamaz. Rezervli belgelerin kabulü banka tarafından bir kez bildirildikten veya belgeler alıcıya teslim edildikten sonra akreditif taahhüdü amir banka için başlar, teyit bankası için de teyit bankası onay verirse devam eder. Rezerv konulan belgeler tahsil (collection) statüsünde midir? Banka tarafından kabul edilmeyen rezervli belgeler reddedilme şekline göre tahsil belgesi (vesaik mukabili) gibidirler ya da değildirler. Bunu biraz açmak gerekirse; akreditiflerin tabi olduğu UCP kurallarına göre akreditif işlemlerinde geçerli rezerv nedeniyle reddedilen belgelerin statüsünün belirtilmesi gerekir, bunlar 16.maddeye göre;

a) *bankanın ibraz edenden yeni talimat beklerken belgeleri elde tutmakta olduğunu (HOLD); veya*

b) *amir bankanın akreditif amirinden rezerv kaldırma talimatı alıp bunu kabul etmeyi uygun görünceye kadar veya rezerv kaldırma talimatını kabul etmeyi uygun görmeden önce ibraz edenden yeni talimat alıncaya kadar belgeleri elde tutmakta olduğunu (NOTIFY); veya*

c) *bankanın belgeleri iade etmekte olduğunu (RETURN); veya*

d) *bankanın ibraz edenden evvelce almış olduğu talimat uyarınca hareket etmekte olduğunu (PREVINST),*

belirtmelidir.

Burada “NOTIFY” tahsil gibidir, “PREVINST” evvelce alınan talimata göre değişir, diğerleri (HOLD/RETURN) tahsil gibi değildir, zira ibraz eden tarafın emrine amadedir, ibraz edenden yeni talimat beklemektedir.

Bu durumlar belgeleri (vesaiki) teminata alma bakımından önemlidir. Bir belge takımını teminata alırken bu durumları da göz önünde bulundurarak değerlendirmede bulunmak ve karar vermek gerekir.

Akreditif işlemlerinde belge konusu malın çekilmiş olması, belgeleri değersiz veya anlamsız yapmaz, belgeler fotokopi dahi olsa muhafaza edilmesi gerekir, aksi halde belgeleri muhafaza etmesi gereken amir banka (duruma göre görevli banka/teyit bankası) belgelerin değerini ve belki de daha fazla olarak ödemekle yükümlü kalabilir.

Bu konuya destek, açıklık ve resmiyet getiren bir ICC görüşünü özet olarak aşağıda veriyorum.

OLAY:

Devredilebilir bir akreditif “available with any bank by negotiation, with a draft drawn at 90 days from bill of lading date for 100pct of invoice value şartıyla kullanımdadır.

İstenen belgeler arasında “2/3 set of clean on board ocean bill of lading made out to order

of the issuing bank and blank endorsed...” şartı vardır.

24 October 20xx tarihinde belgeler Amir Banka’ya gönderilir. İbrahim eden banka 1 November 20xx tarihinde bir Ret Bildirim (mt734) mesajı alır. 6 adet rezerv listelenmiştir. Rezervden birisi

“only 1/3 set of original B/L presented.” Şeklinde dir. MT734’in 77B alanında “DOCUMENTS WILL BE DISPOSED IN ACCORDANCE WITH SUB-ARTICLE 16 C III (B) OF UCP600” bilgisi vardır.

9 January 20xx tarihinde İbrahim eden banka belgelerin iade edilmesini ister.

23 January 20xx İbrahim eden banka belgeleri iade alır.

Belgeleri kontrol eder ve iade edilen konşimentonun fotokopi olduğunu tespit eder, Amir bankaya bilgi verir ve orijinalini ister. Amir banka xxx nolu konşimento ile malın çekildiğini ancak konuyu araştıracakları belirtir ve bir daha cevap vermez.

Bu konuda ICC’ye şu sorular yöneltilir.

1-Mal çekildiğine göre amir bankanın elindeki belgeler ilgisiz hale mi gelir?

2-UCP 600’ün 16e fıkrası keyfi midir?

3-Amir Banka’nın sorumluluğu “Ret Bildirisi” nin gönderilmesinden sonra biter mi? Ucp600 16f kapsamında bir aksiyon gerekir mi?

4-ucp600 belgeleri geri gönderme konusunda bir süre belirtmediğine göre 12 gün makul mudur? Amir bankanın gecikmesi 16f’yi tetikler mi?

5-Belgelerin alındığı gibi iade edilmemesi halinde 16f uygulanır mı?

ICC Görüşü

1-Mal çekildiğine göre amir bankanın elindeki belgeler ilgisiz hale mi gelir?

Hayır, belgelerde rezerv varsa malın durumuna bakılmaksızın amir bankanın elindeki belgeleri kendi kararına bağlı olarak ödemesi veya iade etmesi gerekir. Belgeler ilgisiz hale gelmez.

2-UCP 600’ün 16e fıkrası keyfi midir? 16e (banka ... bildiri yi gönderdikten sonra belgeleri her an İbrahim edene iade edebilir)

16(e)fıkrasına göre bir amir banka Ret Bildirisinde “.....” veya

“.....” kullanırsa kendi insiyatifinde belgeleri herhangi bir zamanda

Uluslararası standart bankacılık uygulamasına uygun olarak tüm belgeleri gecikmeden bir takım halinde veya aldığı talimata göre aldığı haliyle İbrahim edene iade etmelidir.

3-Amir Banka’nın sorumluluğu “Ret Bildirisi” nin gönderilmesinden sonra biter mi? Ucp600 16f kapsamında bir aksiyon gerekir mi?

Belgeler rezervli ise ve amir banka UCP 600'ün 16.maadesine uygun bir Ret Bildirisi hazırlayıp zamanında göndermişse o halde o ibrazı karşılama yükümlülüğü yoktur.

4-ucp600 belgeleri geri gönderme konusunda bir süre belirtmediğine göre 12 gün makul mudur? Amir bankanın gecikmesi 16f'yi tetikler mi?

12 günün makul olup olmadığı UCP'nin dışındadır.

5-Belgelerin alındığı gibi iade edilmemesi halinde 16f (Bir amir banka veya teyit bankası bu maddenin hükümlerine uygun hareket etmediği takdirde belgelerin uygun bir ibrazı oluşturmadığını iddia etmekten yoksun kalacaktır) uygulanır mı?

Evet, uygulanır. Amir banka reddedilen belgeleri usulüne uygun olarak aldığı haliyle iade edemediği için belgelerin rezervli olduğu iddiasından yoksun kalır. Bu durumda Amir banka ibrazı karşılamalıdır.

Saygılarımla,
Abdurrahman Özalp
ICC Türkiye Bankacılık Komisyonu Başkanı